

Pest- en gedragsprotocol

Pesten is een probleem dat in alle geledingen van de maatschappij voorkomt. Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken.

Het pest- en gedragsprotocol hebben wij opgesteld met als doel:

"Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen."

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, willen we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan.

Een pestprotocol alleen, is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Aan het aanpakken van pesten zijn enkele voorwaarden verbonden:

We zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, de meelopers en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.

We willen als school de pestproblemen proberen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, willen we het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar maken.

Als pesten zich voordoet, is het belangrijk dat leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer blijkt dat alle inspanningen niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd, willen we als school een directe aanpak toepassen.

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Opmerkingen maken over de kleding
- Isoleren en negeren
- Buiten school opwachten
- Slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van de gepeste gaan
- Bezittingen afpakken of stukmaken
- Schelden of schreeuwen
- Pesten via msn of e-mail

Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de omgang met elkaar negatief beïnvloeden.

Ook **minder directe signalen** kunnen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Vaak te laat op school komen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen.
- Andere kinderen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende kind.
- Deze signalen kunnen echter ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar basis van deze signalen ligt.

Pesten en Plagen

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen.

Plagen gebeurt incidenteel. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect. Plagen mag. Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en stimuleert het relativeringsvermogen.

Bij pesten ligt dat anders. Dan is er sprake van machtsongelijkheid en wordt de pester winnaar en het gepeste kind verliezer. Pesten is het afreageren van agressie of eigen onvermogen op een mindere in de groep, het zondebok-effect.

Centraal staat hier de vraag: Hoe ervaart het geplaagde kind het?

Hoe willen wij hier op onze school mee omgaan?

In de groepen 3 t/m 8 stellen de groepsleerkracht(en) en leerlingen aan het begin van het schooljaar gezamenlijk een omgangscontract op, naar aanleiding van het pest project. In iedere groep is hiervan een map aanwezig. Dit omgangscontract wordt door iedereen ondertekend en op een zichtbare plek in de klas opgehangen. Tijdens dit project maken de leerlingen kennis met de vertrouwenspersoon, waarmee zij in contact kunnen komen via een brievenbus op de gang. Mocht er een klacht bij de vertrouwenspersoon in de brievenbus zijn gekomen, dan probeert de vertrouwenspersoon in overleg met de leerkracht tot een oplossing te komen. Incidenten worden geregistreerd in Parnassys, het digitale administratiesysteem van de school. Tevens wordt er contact opgenomen met de ouders/verzorgers. Bij ernstiger delicten wordt ook de wijkagent ingeschakeld.

In de klassenbibliotheek kunnen leerlingen boeken lezen over pesten, deze boeken worden ook belicht tijdens het pestproject. Gedurende het schooljaar zijn er regelmatig gesprekken over pesten in de klas, ondermeer door middel van de methode PAD, de methode Trefwoord aan het begin van de dag of door incidenten die in of buiten de groep/school zijn gebeurd.

Een kwartier voor schooltijd lopen twee leerkrachten pleinwacht, zij zorgen ervoor dat zij een goed overzicht hebben op het plein. In de ochtendpauze lopen alle leerkrachten over het plein.

Leerkrachten zijn op de hoogte van kinderen, die gepest worden of pesten.

In alle groepen spelkaartjes en eigenwijsjes.

Op school hanteren we de regel van de maand.

In groep 7 volgen de leerlingen een preventieve les van 'Meidenvenijn'. De methode 'Meidenvenijn'; wordt ook toegepast, om het pestgedrag onder meisjes in de leeftijdsgroep van 9 t/m 13 jaar aan te kunnen pakken.

Meisjes pesten meestal door middel van sociale relaties. In meidengroepen heerst er vaak een 'koningin'. Dit populaire meisje omringt zich met hofdames en trouwe onderdanen. Zij bepaalt wie bij haar club hoort en wie niet. In elke klas of meidengroep zijn in meer of mindere mate deze typische meidenrollen van koningin, hofdame en onderdaan te herkennen. Het machtsspel van de koningin en haar hofkniek leidt altijd tot probleemsituaties, zoals (online) roddelen, pesten en buitensluiten.

Typisch meidengedrag is:

- samenklitten in groepjes
- anderen buitensluiten
- elkaar manipuleren
- aantrekken-afstoten
- aardig doen, behalve tegen...
- dreigen: 'als jij met haar speelt, dan ben ik je vriendin niet meer'
- elkaar negeren, uitlachen, in de steek laten
- aardig één-op-één, onaardig in een groep
- naar elkaar staren
- onderling fluisteren, briefjes doorgeven
- iemands uiterlijk voorzien van ongevraagd commentaar
- vriendjes afpikken...

En dit alles buiten het zicht van volwassenen!

Deze gedragingen, die plaats vinden buiten het zicht van volwassenen, zorgen ervoor dat een machtsstelsel op een subtiele wijze tot stand komt en vooral ook in stand wordt gehouden.

Met 'Meidenvenijn' willen we bij de meisjes:

- Meer inzicht krijgen in het gedrag en de rollen van meiden
- Bewust worden van het effect van gedrag op anderen
- Onderkennen van de eigen kwaliteiten
- Leren ombuigen van negatief gedrag naar positief gedrag

In de groepen 1 en 2 is door de leerkrachten een omgangscontract opgesteld, zo mogelijk ondersteund met plaatjes. Dit wordt met de kinderen besproken.

In alle groepen werken we met **Programma Alternatieve Denkstrategieën**, afgekort: **PAD**. Anders vertaald: Proberen Anders te Denken. Het PAD-Leerplan is er voor alle groepen in de basisschool. Gedurende de acht leerjaren komen 4 thema's aan de orde tijdens ongeveer twintig lessen per leerjaar. Het gaat om 'zelfbeeld', 'zelfcontrole', 'gevoelens' en 'probleemoplossen'. Op school stellen wij regelmatig een onderwerp in de kring aan de orde. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals: spreekbeurten, rollenspel, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Wij vinden het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (én de ouders thuis) van groot belang.

Nieuwe leerkrachten volgen de PAD- cursus tijdens het schooljaar.

Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden 'opgelost', maar uitgesproken.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Jaarlijks vindt er een meting plaats door middel van de pesttest voor groep 6, 7 en 8 en voor alle groepen, het sociogram. Tijdens vergaderingen worden deze leerlingen besproken.

Met de methode "Kijk!" voor groep 1 en 2 en "Zien" voor de groep 3 tot en met 8 registreren de leerkrachten de sociaal emotionele ontwikkeling. Mochten daaruit signalen voortkomen, dan gaan de leerkrachten daarmee aan de slag.

Algemene regels en afspraken:

Om duidelijkheid te krijgen over 'wat wordt niet geaccepteerd', is het afspreken van gedragsregels met de kinderen essentieel. Op de Koningin Beatrixschool hebben wij de regels en afspraken vastgelegd in een apart document. Dit document wordt minimaal 1x per schooljaar, maar indien nodig vaker, geëvalueerd, bijgesteld, aangepast op nieuwe situaties en aangevuld.

Deze regels en mogelijk andere groepsgebonden regels komen ook aan de orde bij het opstellen van het pestcontract in de klas. Eenmaal per maand krijgt een regel extra aandacht vanuit PAD. Deze regels hangen zichtbaar in de school, zowel in de klas als op de gang komen de leerlingen de regel tegen. In de klas wordt de regel besproken en op de website www.konbeatrix.nl en in de nieuwsbrief kunnen de ouders lezen welke regel aan de orde komt en hier thuis ook mee aan de slag gaan.

Wanneer een leerling pestgedrag bij de leerkracht meldt wordt dat niet opgevat als klikken. Medeleerlingen hebben ook de verantwoordelijkheid een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten.

Het kan zijn dat ouders hun zorg komen uitspreken over pestgedrag.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit.
- Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen;
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen;
- Samen met het kind werken aan oplossingen;
- Gesprek met de ouders van het gepeste kind;
- Afspraken maken over aanpak met ouders en kind;
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining;
- Indien noodzakelijk het inschakelen School Maatschappelijk Werk / Centrum Jeugd en Gezin.
- Spelkaartjes "Ik speel beter" en "Eigenwijsjes".

Begeleiding van een kind dat pest/ de meelopers:

- Met het kind bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft voor de gepeste;
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen;
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.

Begeleiding voor de pester:

- Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. sociale vaardigheidstraining;
- Eventueel het inschakelen School Maatschappelijk Werk / Centrum Jeugd en Gezin.
- Spelkaartjes "Ik speel beter" en "Eigenwijsjes".

Hulp bieden aan de zwijgende middengroep

De middengroep wordt actief betrokken bij het oplossen van het pestprobleem door:

- Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij;
- Met de leerlingen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;

- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- Het programma “Meidenvenijn” kan hiervoor worden gebruikt in groep 7 & 8.

Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen;
- Bedenk samen een plan van aanpak;
- Als pesten op straat plaats vindt, niet op school, kunt u het beste contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het best direct met de groepsleerkracht bespreken;
- Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Werk samen met de school, maar houdt de grenzen in de gaten. Uw grenzen en ook die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Ouders van kinderen die pesten/meelopers :

- Neem het probleem serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Alle ouders:

- Neem ouders van gepeste kinderen serieus;
- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind om voor anderen op te komen;
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

Evaluatie:

- Regelmatige terugkoppeling naar ouders gepeste kind
- Regelmatige terugkoppeling naar alle betrokkenen kinderen
- Regelmatige terugkoppeling naar de groep.

Registratie:

Van alle gesprekken, afspraken en adviezen wordt een korte aantekening in ParnasSys gemaakt.

De aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, gelden de volgende afspraken:

Stap 1:

Er eerst zelf (samen) uitkomen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Het is knap als hij of zij dat doet.

Stap 3:

Bij herhaald pest gedrag worden ouders geïnformeerd.

Stap 4:

De leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties. Het houden aan afspraken en rekening houden met medeleerlingen en volwassenen is voor sommige leerlingen erg moeilijk.

Vanwege regelmatig terugkerend gedrag hebben wij daar als team een aanpak op gezet, die voor alle leerlingen geldt.

Stap 5:

Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag van een leerling neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Afhankelijk van hoelang de leerling door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering toont, zal dit bepaalde consequenties inhouden voor de desbetreffende leerling. In het leerlingdossier (Parnassys) van gepeste en pester worden aantekeningen gemaakt.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals School Maatschappelijk werk. Via de veiligheidscoördinator van school hebben wij ook nauw contact met de wijkagent.

1. Bij incorrect gedrag wordt contact opgenomen met de ouders en kan er dezelfde dag een gesprek volgen met ouders en de betreffende leerling.
2. Uitleg van aanpak op school gedurende een week:
 - Leerling meldt zich 's ochtends om 8.15 uur en blijft in de klas en blijft binnen
 - Leerling mag in de pauze niet naar buiten
 - Om 12.15 uur mag de leerling naar huis
 - Leerling meldt zich om 13.00 uur in de klas en blijft binnen
 - Om 15.30 uur mag de leerling naar huis.

Time-out

Het kan voor komen dat tijdens stap 1 t/m 5 zich een incident voordoet waarbij het voor leerling, medeleerling(en) en de leerkracht goed is om even afstand te nemen en rust te herstellen. De leerling wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag(deel) de toegang tot de klas ontzegd. De leerling moet het schoolwerk op een andere plek maken.

- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers de zelfde dag van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht.
- Bij plaatsing uit de klas kan de maatregel maximaal duren tot het einde van de dag.
- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek met de groepsleerkracht en eventueel de IB-er. Ouders ontvangen dit protocol.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Er kan met de ouders/verzorgers worden afgesproken dat de time-out maatregel kan worden verlengd of herhaald. Hierbij moet het duidelijk zijn dat deze maatregel in het belang van alle belanghebbenden is en dat men van mening is dat deze afspraak een ernstig incident voorkomt.

Stap 6:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst worden. De procedure staat in het protocol “schorsing & verwijdering” omschreven. Er wordt naar verwezen in de schoolgids en het staat op de website.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Iedere partij waakt over haar eigen grenzen. Op school nemen directie en leerkrachten hun verantwoordelijkheid en voeren overleg met de ouders.

Alle leerlingen worden op de hoogte van deze aanpak gebracht, zodat zij van tevoren weten wat de gevolgen zijn van hun daden.

Het **PEST- & GEDRAGSPROTOCOL** wordt elke twee jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PEST- & GEDRAGSPROTOCOL.

versie: 8 februari 2013.